

LBRIS

We know
books

Roxana von Kraus

CASA FĂRĂ ȚARĂ

Strada Spătarului 17

Editura Vremea
București
2025

CUPRINS

PROLOG.....	7
ACT I. UN COLȚ DE ȚARĂ VECHÉ	15
Ziua Unirii.....	15
Visătoarea și Păstorul	19
O vară uitată	22
Marele Război (1914-1918).....	26
<i>Intermission</i>	29
Capșa oferă Savarine	33
<i>Aller-Retour</i>	39
Odessa	41
ACT II. PRIN OGLINZI	48
La vestul durerii	49
Refugiați în propria lor țară.....	51
Ecourile mării	52
Psalm.....	54
Sonet pentru noi, cei de la parter.....	56
Bebe, Bobby și Măriuca	60
Înțelegerea fizicii și a mortalității	62
O cină de taină.....	62
Mecanica sufletului.....	66
Ușa franceză.....	68
Noi nu ardeam cărțile, le ascundeam sub pat	70
ACT III. CAPRICII (1949-1968)	72
Prima mea amintire	72
Salut voios de pionier.....	75
Nudism la frontieră	78

Sufletele și-au pierdut frunzele	79
Fluturi în pioaneze și vise libere	81
Zmeul dragon	83
Anotimpuri invizibile	85
ACT IV. CROITORUL DIN BUCUREȘTI	90
Evacuarea	90
Cântec naiv	93
Elegie	95
Balada primăverii	98
Reunirea	99
Se pare că cele mai importante lucruri din viață se întâmplă atunci când nu suntem prezenți	102
ACT V. VARA ÎN BUCĂȚELE	104
Plecăm la mare	104
Papetăria jucăușă	106
Și acum?	107
Gara de Nord	109
Sufletele moarte	111
Strada Labirint, numărul 10	113
La Moși	115
Melancolia timpului	115
Înscenarea	117
Scorbura de nisip	118
<i>Roll Over Beethoven</i>	120
Athénée Palace	121
ACT VI. PIAH ȘI ANDREI	124
<i>Phèdre</i> pe scenă și în culise	124
Vântul, valurile, șoaptele	126
UNESCO sună la telefon și închide	127
Baia lui Rodin	129
Pionieri astăzi, dezertori mâine	131
Sarabanda	134

ACT VII. FRAGMENTE DINTR-O VIAȚĂ INVENTATĂ	140
Nu ești bună!	140
CEPECA	143
ACT VIII. ENTR'ACTE	150
Măriuca	150
Călătorul din Levant	161
ACT IX. VOCILE MĂRII	175
Liria și Nicholas	175
Ferraye	184
ACT X. FEMEIA CARE ȘI-A UITAT VIITORUL	191
<i>Va, Tosca, va</i>	191
<i>Les Liaisons Dangereuses</i>	192
Acei bărbați ciudați	196
1 Mai	197
Mamaku	200
Doina	202
Parada de 1 Mai	206
Organele partidului	207
ACT XI. CLEPSIDRA NECUNOScutULUI	210
Aici e Europa Liberă!	210
<i>Bridge Over Troubled Water</i>	212
Președintele Gerald Ford și Elizabeth Arden	215
Despărțirea	216
Cum vă pot ajuta?	218
<i>Delicatessen</i>	220
Hărți noi	221
ACT XII. DE LA BUCUREȘTI LA ASBURY PARK ...	224
<i>Wanted</i>	224
Ușa roșie	226
Delta Airlines	229
Saks Fifth Avenue	230

<i>Bruce Springsteen's Bar</i>	232
Greva foamei.....	235
<i>È tardi</i>	237
ACT XIII. COMMEDIA DELL'ARTE	239
Merele din București	240
Între timp, în Boston.....	243
Ceva nou, ceva vechi, ceva împrumutat.....	244

ACT I UN COLȚ DE ȚARĂ VECHĂ

ZIUA UNIRII

Eugenia, bunica mea, apare prima pe scena memoriei. Este o femeie elegantă, îmbrăcată într-o rochie din cașmir gri, cu un cordon verde-olive și pantofi *trotteur* din piele fină. Traversează camera și își așază pălăria *cloche* pe masă. Deschide o poșetă neagră cu închizătoare aurie și-mi dă un jurnal.

„Michaela, nu uita, povestea mea începe în Constanța, pe malul mării.”

Luminile de scenă se sting și începe să ningă ușor în sala de teatru. Și atunci îmi amintesc ceea ce nu am știut niciodată.

Constanța, 24 ianuarie 1914.

Ziarul *Dimineața* a relatat accidentul din Marea Neagră pe prima pagină. Reporterul nota că „nu-ți puteai vedea degetele în fața ochilor” prin ceață. Totuși, sirenele de avertizare au fost ignorate. Se pare că desfrânarea echipajului, arakul și incompetența au dus la zdrobirea vasului turcesc de chei. Un cargou de portocale roșii s-a risipit în mare, care până dimineața a atins orizontul cu o absurditate de gheață transparentă.

În oraș, plopii foșneau pe faleză. Un vânt greu de sare, trecând peste cărămizile roșii ale depozitelor din port, bătea steagurile zdrențuite ale Amiralității și, rotindu-se frenetic în clopotnița de la Sfânta Sophia, băntuia liniștea

străzii. După un timp s-a scurs pe cărarea de gresie spre Piața Ovidiu, a atins clădirea Sfatului, odihnindu-se, în cele din urmă, într-un vârtej de fulgi de zăpadă pe terasa casei bunicilor mei. Ușile franțuzești zornăind au rupt tăcerea. Eugenia s-a întors ușor, atingând umărul soțului încă dormind.

„Dumitru, am visat că mergeam prin mare până la orizont.”

„Și ai adus apa cu tine”, spune Dumitru atingând cearșaful umed.

„Aromă de ceai de tei”, decide el.

„Oh, nu. Mi s-a rupt apa. Am nevoie de Lena”, strigă Eugenia.

Dumitru sare din pat, ca un somnambul mergând pe un fir de sârmă, alert, dar nesigur de pasul următor. Întâi usucă trupul tremurând al soției cu mișcări largi, ondulate, ca și cum ar fi curățat de praf o statuie de marmură. *Sarcina i-a schimbat atât de mult corpul*, se gândea în timp ce-o înfășura într-un halat de mătase. Eugenia își pune o pereche de șosete tricotate de lână albă peste picioarele reci, un șal de cașmir pe umeri, se așază într-un fotoliu la fereastră și începe așteptarea. *Ce se întâmplă cu mine? De ce mă simt atât de singură și neprotejată? Nașterea primului copil ar trebui să fie amintită ca un moment de bucurie.*

„Am sunat-o pe Lena. Dar durează”, anunță Dumitru, încheindu-și pantalonii de tweed.

„De ce? E doar dincolo de piață.”

„Piața este blocată astăzi. *Bairamul*, îți amintești?”

În starea ei Eugenia numără doar lunile. Dar vocea din radioul de pe noptieră îi amintește ziua.

„În acea zi mare, 24 Ianuarie 1859, ne-am unit pământurile și inimile și am făcut din România o singură națiune”, declară primarul într-un moment de exuberanță și orgoliu național.

În fiecare an, Eugenia urmărea de pe terasă celebrarea Unirii. La ora zece fanfara Marinei intra în Piața Ovidiu cu trâmbițe, țambale și tobe. Urmată de ofițeri, marinari, bărbați cu jobene, doamne cu haine de blană, țărani în țări, femei în fote, copii în paltonașe de lână și vânzători de covrigi și bragă. Era un adevărat spectacol de teatru pe care Eugenia îl admira cu mândrie și amuzament. Era mândră că este româncă, dar ezita să-și afișeze emoțiile în public.

Adevăratele sentimente trebuie ascunse, gândea ea.

Dar astăzi hora, bairamul și artificiile vor rămâne departe. Astăzi viața ei va da altă viață.

Lena apare în jurul prânzului, intrând în fugă cu o haină de astrahan într-o mână și un șir de covrigi în cealaltă.

„Draga mea, o frenezie sălbatică a pus stăpânire pe piață. Am dansat în jurul statuii lui Ovidiu să scap de mulțime. Cum te simți, *chérie*?”

Sosirea ei electrizează întreaga casă. Scaunele sunt împinse la perete, mesele se acoperă cu pânză albă, cearșafurile sunt desfășurate și pernele brodate sunt parfumate o ceață de lavandă pentru noroc. Eugenia privește agitația din jurul ei ca pe o piesă de teatru grecesc. Ea este jertfa de pe altarul sacru și își dorește un sfârșit melancolic. Dar nu are noroc. Durerea o orbește. Nervii devin electrici și coapsele i se deschid ca niște portocale rupte în două. *Nu mai pot. Nu mai pot*, strigă, dar nimeni nu o aude. Se pare că noi, femeile, naștem mereu singure, înconjurate de oameni surzi. Sau indiferenți.

„Ai un băiat”, spune Lena, care spală copilul cu un tifon înmuiat în ceai de mușețel și-l înfășoară în scutece albe de bumbac, „să-i țină picioarele drepte”. În zadar, însă. Primul născut al Eugeniei, tatăl meu, va avea picioare strâmbe toată viața. Un amănunt care nu-l va

opri să joace rugby la București, să adune ciuperci la Cernatu și să fugă dintr-o țară iubită, dar pierdută.

Dar azi, în Ziua Mare a Unirii, 24 Ianuarie 1914, Eugenia își ține fiul strâns la inimă.

Oare își va aminti vreodată ziua asta?

Dumitru Belloiu, bunicul meu, era un bărbat frumos și veșnic îndrăgostit. De obicei de soția lui. Dar nașterea unui fiu l-a intimidat subit prin finalitatea ei și, la treizeci și doi de ani, s-a simțit deodată prins într-o capcană. *Prea multă durere. Oare îmi voi putea atinge soția din nou?* se întreba Dumitru. Totuși, în acea seară s-a hotărât să trăiască prezentul și să amâne viitorul pentru mai târziu. Găsește veșmântul tradițional așezat de cineva pe spătarul scaunului. Pantalonii albi de cânepă, o ie frumos brodată și o vestă neagră de fetru. S-a îmbrăcat încet, a înfășurat de trei ori în jurul taliei o eșarfă tricoloră și a înnodat-o strâns în față.

M-am îngrășat cu plăcintele Violetei, se gândea dând vina pe bucătăreasa bulgăroaică.

Eugenia și fiul ei, Ion, au rămas în patul mare, scrobît, din dormitorul deschis spre terasă.

„Eugenia, ai nevoie de mine aici?”

„Nu, iubirea mea. Am tot ce mi-am dorit vreodată. Du-te să vezi artificiiile.”

Dumitru i-a părăsit cu o îmbrățișare și un sărut pe frunte. A ales din standul de la intrare un baston cu mâner de argint și a coborât ușor scările fredonând *Hai să dăm mână cu mână*. S-a oprit în fața magazinului D.D. Belloiu, s-a oglindit în reflexia vitrinei, și-a ajustat cordo-nul cu o mână nerăbdătoare și a pornit spre Piața Ovidiu să sărbătorească țara și nașterea moștenitorului său. *Afacerea mea este sigură acum, s-a gândit el zâmbind. Cât de mult se înșela.*

VISĂTOAREA ȘI PĂSTORUL

Dumitru este *mocan* din Cernatu, Brașov. Mocanii erau ciobani transilvăneni, spirite de pădure a căror viață era definită de stelele căzătoare și vânturile libere. An de an, strămoșii noștri duceau mii de oi din Câmpia Dobrogei până în Munții Carpați. Treceau prin pajiști și păduri, se hrăneau cu hribi și fragi și dormeau lângă oi și câini de stână. Viața lor era trăită într-un cerc perfect, definit de migrațiile anului, de tunderea oilor și facerea brânzei. Era o viață de necesitate naturală, care le dădea un sentiment deplin de libertate și fatalism.

„Ce este veșnic în această lume?” se întrebau uneori păstorii.

„Norii, stelele și rugăciunile”, spunea bunicul.

Soarta l-a adus pe Dumitru la Constanța, unde, într-o seară, Eugenia i-a intrat în viață cu un vals și-un zâmbet. Era balul de caritate al Crucii Roșii, unde Eugenia vindea bilete de tombolă într-o rochie de catifea albastră cu un guler de dantelă delicată, albă.

S-au căsătorit un an mai târziu, în 1913. Ceremonia de nuntă s-a oficiat în Catedrala Petru și Pavel, aproape de malul mării. O briză de alge s-a strecurat pe sub ușile grele și s-a amestecat cu aroma lumânărilor aprinse și uleiurilor sacre.

Eugenia și Dumitru și-au rostit jurămintele în fața altarului, unde au fost încoronați cu flori și rugăciuni. Eugenia a primit darul de nuntă al părinților în fața Icoanei Fecioarei Maria – un document de hârtie velină binecuvântat de preot. Era titlul de proprietate al unui munte transilvănean cu două lacuri azurite, izvoare de apă minerală, pajiști de flori sălbatice, brazi și crevase agățate de cer. Până și lupii, vulpile, mistreții și urșii erau ai ei, ca și șoimii, bufnițele, fluturii și norii de pe cer.

În copilărie, Eugenia a petrecut multe veri pe acel munte și și-a păstrat amintirile într-o cutiuță de lemn, alături de o cruce emailată și o busolă de crom. Cunoștea legendele pădurilor cu lilieci vampiri și broaștele țestoase cu ochi de chihlimbar care vrăjeau copiii și oile. Își considera moștenirea ca un dar al naturii care nu putea fi posedat, o pictură impresionistă plină de lumină și exuberanță.

„Voi împărtăși basmele cu copiii mei și îi voi învăța să viseze”, spunea ea.

Și i-a învățat bine, pe ei și pe noi, nepoții, care am sărbătorit frumusețea pădurii până târziu în viață, când muntele nu mai era al ei și țara nu mai era a noastră.

„Vom face fotografiile afară”, a decis Barta, fotograficul orașului, care avea un studio elegant în Piața Ovidiu.

Toată lumea l-a urmat, dar când au pășit în pridvor cerșetorii profesioniști, orbiți sau mutilați în copilărie de părinți cerșetori, au năvălit peste ei ca un nor de albine. Invitații au fost șocați de ochii goi, rănilor supurânde, ciaturile și brațele ofilite care-i înconjurau. Barta a reușit să-i alunge doar invocând puterile cerești și împrăștiind un sac de monede mici prin curte, ca semințe pentru păsărele. Apoi a făcut fotografia. Lumina era translucidă; cerul cu fire de nori de bumbac strălucea peste căsătoria lor.

Doamne, te-ai învăluit în atâta albastru ca să nu te vedem, s-a gândit Eugenia.

Familia Belloiu locuia într-o vilă de vis pe Ștefan cel Mare, o stradă pietruită care atingea Piața Ovidiu și înconjura Biserica Greacă înainte să dea în mare. Magazinul lor de pantofi, *D.D. Belloiu*, era la parter sub o copertină de culoarea șofranului care-i proteja de soare și porumbei. Apartamentele private erau la etajul al doilea, înconjurate de uși de sticlă și balcoane cu fier forjat. Terasa era lumea secretă a Eugeniei. Acolo își petrecea

după-amiezile citind poezie, mai ales Rilke și Eminescu. Uneori, o briză de mare îi atingea fața și atunci se întreba oare ce fac ceilalți oameni. Privea strada și își imagina o mie de lucruri despre ei – întâlnirile și conversațiile lor, surprizele și mângâierile. Dar ei rămâneau mereu strălâni, iar ea rămânea mereu singură.

Dumitru a deschis magazinul *D.D. Belloiu* după căsătorie. Era un bun om de afaceri. Maestru al percepțiilor și creator de imagini magice, își promova liniile de modă drept obiecte de pasiune și statut social. Domnul Belloiu nu vindea marfă, ci frumusețe și încredere. Așa că, pentru a crea tabloul potrivit, a închiriat trei elefanți africani de la circul ambulat din Constanța, i-a împodobit cu brocarduri și mătăsuri venețiene și a angajat un dresor frumos să îi plimbe în fiecare dimineață pe malul mării.

„Împărtășește magia lui D.D. Belloiu”, scria pe eșarfa bărbatului, purtată pe piept în cruciș, *à la* Miss Universe.

În acei ani, Constanța era un port maritim levantin. De acolo, restul lumii occidentale era văzut ca „Europa”, iar dacă cineva naviga de la Marea Neagră pe Dunăre până la Viena oamenii spuneau că merge pe „continent”. Europa începea acolo unde se terminase odată Imperiul Otoman. Restul era o lume invizibilă. Lumea bunicilor mei.

Orașul găzduia o mulțime de străini: greci, armeni, albanezi, bulgari, italieni, evrei, germani, ucraineni, turci. Împărțiți de limbi și credințe, toți aveau propriile lor școli și biserici. Școlile erau numite după regi și voievozi, iar bisericile după sfinți și martiri. Germanii sărbătoreau Crăciunul în decembrie, iar grecii în ianuarie.

În fiecare luni, Eugenia își lua coșul de răchită și intra în piața veche, un loc aglomerat care semăna cu caravanseraul lui Kublai Khan. Tarabele de lemn erau pline cu portocale din Jaffa, gutui din Smyrna, sardine din Trabzon și sare de mare de Trieste. Armenii vindeau *halva*, albanezii papetărie, grecii *baklava*, iar italienii

paltoane de cașmir. Turcoaițele purtau *shalvari*, iar bărbații *fezzes*. Constanța era o lume perfectă ascunsă în globul de cristal al Eugeniei, pe care, în fiecare dimineață, îl întorcea, așteptând să ningă peste castelul minuscul din interior.

Ani mai târziu, după ce familia Belloiu s-a mutat la București, sărbătorile noastre de Crăciun semănau cu vechea Constanța – invitații erau greci, evrei și armeni, iar după două pahare de *Murfatlar* toți cântau în limba lor, spre încântarea și bucuria mea.

O VARĂ UITATĂ

Până în vară, Eugenia l-a învățat pe Ion să mănânce banane și piure de spanac. Viața părea să se fi așezat într-o rutină fericită, până într-o dimineață când o confesiune făcută în bucătărie a rupt tăcerea. Scena se joacă în fața ochilor mei ca teatrul absurd al lui Ionesco.

„Coniță, domnul Belloiu mă ciupește de fund de fiecare dată când trece prin bucătărie”, a spus Violeta aplecându-se să scoată din cuptor o tavă *cu șubereci*. Eugenia a încremenit, surprinsă de sinceritatea senină și disperarea servitoarei.

„De când, Violeta?”

„Dintotdeauna, dar în ultima vreme domnul vine prin bucătărie mai des decât înainte.”

„Tare aș vrea să-mi concediez soțul, și nu pe tine.”

„Vă rog, nu mă dați afară, coniță. Nu pot să mă întorc în sat și să aduc rușine familiei”, a implorat Violeta.

Eugenia se afla într-o poziție dificilă – o femeie înțelegătoare, dar o soție revoltată.

„Violeta, te voi trimite la sora mea, Jenny. Este singură și are mereu nevoie de ajutor.”

Violeta i-a sărutat mâinile, a împachetat o mică sacoșă și a ieșit pe ușa din față în Piața Ovidiu.

Dumitru vrea totul – familie, bani și distracție. Nu-mi pot schimba casa într-un dovreac și pe el într-un prinț. Și acum, când am nevoie de ajutor mai mult ca niciodată, sunt singură.

Eugenia decide să accepte trădarea în tăcere, cel puțin pentru un timp. Cumva, reușește să cumpere cele esențiale fără a-și părăsi terasa casei. Leagă un clopoțel de un coș de răchită pe care îl coboară cu câteva bancnote la vânzătorul de pe stradă, care pune în coș iaurt grecesc, lapte bătut și chifle cu scortșoară.

„Gata, coniță!”, strigă și scutură frânghia. Este o tranzacție celestă jucată de doi protagoniști versați.

Cinele de duminică însă sunt mai greu de pregătit. Eugenia are de obicei invitați și gătitul cere mai multă planificare și imaginație. Într-o zi, epuizată, pune un anunț în *Curierul Zilei* și așteaptă ca fata potrivită să-i apară în bucătărie.

„Nu cred în interviuri”, îi spune lui Jenny. „Cuvintele mint. Le ofer o *baklava* și angajez fata care își spală farfuria și împinge scaunul înapoi la masă.”

În acea vară, nicio femeie nu a făcut-o, așa că l-a angajat pe Ali, un turc gentil care a mâncat *baklavaua* în picioare, și-a spălat farfuria și a pus-o frumos pe masă. Ali are o mustață zâmbitoare și mâini delicate de sultan. Se roagă de cinci ori pe zi, poartă un *fez* roșu cu ciucuri negri și gătește o minunată *moussaka* de vinete. Viața a revenit la normal în bucătăria familiei și în rutina lor vișătoare. Sau cel puțin așa a părut până când primăvara s-a prefăcut în vară și disperare.

La 14 iunie 1914, familia imperială rusă, Romanovii, a vizitat Constanța la invitația monarhilor români, Hohenzollern-Sigmaringen. Vizita a fost anunțată în *Curierul Zilei* și a pus în mișcare întreg orașul. Ali a intrat în casă cu un buchet de violete într-o mână și cu un plic mare în cealaltă.

„Coniță, o scrisoare. De la primar.”

„Și florile?”

„Le-am cumpărat în piață de la o țigancă.”

Eugenia a citit invitația la ceremonia regală cu emoții nedefinite. Era intrigată și onorată, dar știa că soțului ei nu-i plăcea să stea degeaba, mai ales acum când magazinul era aglomerat de turiști și jurnaliști. Dumitru prefera utilul în locul prestigiului. Era el un magician care vindea frumusețe lumii, dar în suflet era tot păstor.

„Mai bine o sfoară în buzunar decât o floare la rever. Îți trimit primarului o cutie de mănuși italiene pentru a-i arăta aprecierea noastră”, a decis Dumitru.

Eugenia nu avea răbdarea și interesul de a se alătura mulțimii care îi aștepta pe Romanovi. Vizita pentru ea părea un târg ambulant de gânduri istorice și trecătoare. Ali a coborât în fugă să cumpere covrigei cu susan și să depună scrisoarea la biroul primarului.

În acea zi, întregul oraș era plin de neliniște și curiozitate. Câinii fugăreau copiii pe biciclete, doamne în fuste lungi și pălării cu pene se plimbau de-a lungul falezei pe lângă bărbați în frac, cu baston și joben. Vântul fura umbrele de dantelă, baloane roșii și zmeie de hârtie. La Cazino, primarul organizase o ceremonie de bun venit cu sare și pâine aduse pe o tavă de argint. Ofițeri de marină în uniforme bleumarin cu ecusoane aurii așteptau sosirea într-o briză sărată și nerăbdătoare. Când iahtul imperial, *Standart*, a atins cheiul, mulțimea s-a îndreptat spre mare precum marea spre lună.

„Ali, vino sus. Romanovii au ajuns”, a strigat Eugenia de pe terasă, aranjându-și binoclul.

În depărtare, țarul Nikolai al II-lea și țarina Alexandra se îmbrățișau cu regele Carol I și regina Elisabeta. Barta, cel care făcuse fotografiile de nuntă ale Eugeniei, a sosit în port cu un trepied timid ascuns sub un șal negru. A curățat frunzele uscate cu o mătură de nuiele,

a mutat scaunele și a rearanjat pernele. Fotografia din acea dimineață îi arăta pe regi în uniforme militare, pe regine în rochii melancolice și pe copii pe perne de catifea. Imaginea pare un ecou al unei blânde neînțelegeri de timp și spațiu, un capriciu al sorții și al istoriei. Toți acești copii, regine și regi au împărțit o vară și un univers cu bunicii mei. Ani mai târziu, uitându-mă la fotografie, am fost copleșită de inocența momentului. Fotografatul pe o parte și realitatea pe alta. O imagine care mi-a marcat memoria, precum amprenta unei elzme pe asfaltul fierbinte.

„Ce frumoși sunt toți”, a spus Eugenia. A decupat poza din ziar și a pus-o în *Larousse Gastronomique*, ca amintire.

Pagina a doua din jurnal prezenta cina imperială servită la Cazino: *Zakuski* și *Oeufs brouillés Walewska*, *Escalopes de veau Talleyrand*, *Jambon glacé à l'abricot* și *Faisans farci à la broche*. Desertul a fost *Croque-en-Bouche*, acoperit cu *ganache*. Tinerele prințese au fost servite cu fructe de pădure cu *crème fraîche*.

„Trebuie să-i arăt meniul lui Ali. Pentru Crăciun.”

În același articol, *Curierul Zilei* a felicitat studenții Conservatorului pentru interpretarea romanțelor rusești și românești. Această serată de vară din Constanța a dovedit fragilitatea timpului unei întregi generații și a fost ultimul lor dar de decență și civilizație.

Trei ani mai târziu, adevărata dramă se va juca în culise, fără public sau juriu.

În martie 1917, țarul Nicolae al II-lea, după abdicarea sa forțată, a fost închis cu întreaga familie la Casa Ipatiev din Ekaterinburg.

În noaptea de 17 iulie 1918, Gărzile Roșii le-au ordonat tuturor să coboare la subsol. Țarul îl purta în brațe pe fiul său hemofilic, Alexei. Țarina Alexandra și cele patru fiice, Olga, Tatiana, Maria și Anastasia, i-au urmat.